

Föreningen Ekomuseum Gränsländ Verksamhetsåret 2023

*Galärvägen – transporten fra hamnen til Strömsvatnet. Kärleksudden er nå
Kompressoren fra Fagerholt Monumenthuggeri – nå nymontert i kompressorhuset på Skriverøa.
Foto: Svein Norheim*

Foreningen Økomuseum Grenseland Virksomhetsåret 2023

Årsmøtet 2023

Årsmøtet 2023 ble holdt i den gamle Husmorskolen på Berby herregård i Halden. Det deltok 17 personer hvorav 15 personer har stemmerett ”såsom ombud for medlemsforening eller styrelseledamot”. På årsmøtet var det representanter for Foreningen Norden Halden och Foreningen Norden Norra Bohuslän, Bullarens och Skee Hembygdsforeningar, Rävmarkens Byalag, Historielaget Halden Minder, Berg, Rokke och Asak Historielag, valberedningen och styrelseledamöter. Årsberetning, regnskap og budsjett ble vedtatt, og valgkomiteens forslag ble enstemmig vedtatt.

Styret

Styret har under virksomhetsåret 2023 hatt følgende sammensetning:

Svein Norheim, Halden, leder/ordførande
Thomas Marthinsson, Tanum, nestleder
Vakant – leder fungert, kasserer
Hans-Inge Sältenberg, Strömstad, sekretær
Bjarne Andersen, Halden, styremedlem
Gertrud Axelsson, Tanum, styremedlem
Carina Halmberg, Dals Ed, styremedlem

Revisorer:

Sylvi E. Sandvik Heldal, Halden
Patrik Högfelt, Dals Ed

Revisorsuppleanter:

Jens Bakke, Halden
Berit Karlsson, Bullaren, Tanum

Valgkomiteen:

Inger Blomsnes; Halden
Folke Andersson; Tanum
Jarle Heed; Halden

Styremøter

Styret har i 2023 hatt syv styremøter:

- 30. januar; Konservativen, Halden
- 27. februar; Hantverkshuset, Bullaren, Tanum
- 25. april; Konservativen, Halden
- 12. juni; Mørk fd. skola, Hogdal, Strömstad
- 4. september; Ulseröds Väderkvarn, Tanum
- 12. desember; Stadshuset, Strömstad

Arbeidsprogram 2021-2023

Nytt treårig arbeidsprogram 2021-2023 ble utarbeidet og vedtatt høsten 2020, og ligger til grunn for virksomheten i 2022. Arbeidsprogrammet ligger til grunn for de nye avtalene med vertskommunene som også ble godkjent høsten 2020.

Nytt Arbeidsprogram for en ny treårsperiode 2024-2026 ble vedtatt av styret høsten 2023, og er oversendt vertskommunene.

Oppfølging av arbeidsprogram

1. Vedlikehold av besøksmål:

Målsetting vedlikeholde 5 skilt/stativer pr. år.

I 2022 og 2023 har vi vedlikeholdt seks skiltstativer på Galärvägen. Det er gjort en større innsats med å rydde vegetasjon i Monolittbruddet. Skiltet på Holtet som opprinnelig sto ved den gamle tollstasjonen, er nå flyttet og montert på Elgåfossen (da tollstasjonen nå er privatbolig). Skiltet på Bakke ble tatt inn og rengjort for maling – og er montert opp igjen.

Et stort antall av «pilestolpene» på Galärvägen er i løpet av året tatt inn, tørket og malt på nytt. Mange er satt ut på igjen. Også en av veiviserne i Hogdal-Dynekiln er tatt inn og er nå ferdig for utsetting. Arbeidet fortsetter i 2024.

2. Utvikle nye besøksmål:

Utvikle fire nye besøksmål i perioden.

Hallevägen: I 2023 har besøksmål Rävlyckan fått et nytt tilskudd. Tistedalen Friluftslag har sammen med Ekomuseum Gränsland og Idd og Enningdalen reetablert den gamle handelsleden, Hallevägen, mellom Rävmarken og Fredrikshald (Halden). Arbeidet er skjedd i nært samarbeid med Dals Eds kommun, forvaltningsmyndigheten for Tresticklan Nationalpark m.fl. Leden ble åpnet med vandring 4.-6 mai – for noen tur-retur Budalvika, men en «hard kjerne» vandret i tre dager, med overnatting, til Halden.

Hallevägen har sin utgangspunkt på Rävlyckan og det er satt opp eget informasjonsskilt der (samme mal som våre egne), på Råbocken og mindre informasjonstolper på noen utvalgte plasser. Hallevägen er en del av det norske Historiske vandreruter og er støttet økonomisk av dette prosjektet v/Den norske Turistforeningen.

Fagerholt Monumenthuggeri er nå nedlagt da grunneier ville bruke området til egen virksomhet. Vi har i lengre tid prøvd å finne løsning, men det viste seg ikke å være vilje til det. Dette er svært beklagelig da dette er det eneste intakte produksjonsstedet for granittindustrien ved Iddefjorden. Vi begynte da å se på løsninger for det tekniske utstyret som er på plassen – kompressor, wiresag og stor kran og en del mindre utstyr (se **Besøksmål**).

Øvrige besøksmål: Vi har lagt ned mye arbeid i å rekonstruere datafiler for øvrige svenske besøksmål. Heldigvis har vi et godt samarbeid med Lennart Karlsson (Leonard Carlsson) som i sin tid utformet informasjonsskiltene for Ekomuseum Gränsland. Men ettersom åra har gått har datafiler og programvare endret seg radikalt. Men nå er vi på god vei til å få gjennomført dette arbeidet.

På norsk side er det den samme problematikken, men der må vi starte helt på nytt.

3. Formidling:

- **Monolittens stenhoggere: Foredrag i Fredrikshalds Teater (16. januar) med NRK-journalist Maren Hagen** som fortalte om sitt arbeid med å dokumentere historien om de tre stenhoggerne, en svensk, dansk og norsk, som utførte arbeidet. Svein Norheim fortalte om selve transporten av granittblokka fra Hov til Frognerparken i Oslo.

- **Årsmøtet på Berby Herregård (26. mars)** med foredrag av Anne Golden om den rike skolevirksomheten på Berby.
- **Hallevågen – fra Rävmarken (Rävlyckan) til Fredrikshald (Halden).** Åpning av turleden med vandring til Budalsvika og Halden (4.-6. mai).
- **Tur til Dalsland – Håverud og Upperud (10. juni).** Samarbeid med Historielaget Haldens Minder
- **Olsborg slott – vandring.** Historien om en befestning fra middelalderen i grenseområdet
- **14. mai; Vandring med TFLs turgruppe – Elgåfossen og Snarsmon**
- **18. mai; Foreningen Nordens vennskapsmøte i Halden.** Båttur på Iddefjorden med guiding – bl.a. Monolittbruddet
- **7. juni; pilegrimsvandring – skoleklasse**
- **15. juni; KULTURvandring Veden skog, Idd og Enningdalen Historielag**

Foredrag:

- 16. januar; Fredrikshalds Teater; «**Transporten av Monolitten**»
- 9. mars; Skjeberg Historielag; «**Taternes historie**»
- 18. mars; Taternes Landsforening, Magnor: «**Taternes kulturminner**»
- 21. juni; Kulturytring Drammen: «**Taterne og arkeologene**»
- 3. september; Akershusstevnet, Rådhuskaia i Oslo: «**Taternes kulturminner og håndverkstradisjoner**»
- 20. oktober; Borgarsyssel Museum: «**Monolittens transport**»
- 28. oktober; Föreningen Granitkusten – **innvielse av berättarbänk Bohus Malmön: innlegg om stenhoggerne og stenindustrien**
- 2. november; Riksantikvarens høstmøte i Kristiansund: «**Taternes kulturminner**»

4. Hjemmeside og Facebook-side:

Hjemmeside og Facebookside vedlikeholdes, og det legges med ujevne mellomrom ut innlegg.

Nettbutikken har et stort utvalg av lokalhistorisk litteratur og litteratur knyttet til kulturminnebevaring.

www.ekomuseum-gransland.org / www.okomuseum-grenseland.org
<https://www.facebook.com/SmaaaveienesKulturminner>

5. Publikasjoner:

Publikasjonen som skal omhandle kulturminner i grenseområdet knyttet til Karl XII, er i sin slutfase. Det er inngått avtale med designer og prosessen vil pågå utover våren. Clara Lachmanns fond har godkjent bruken av de bevilgede midlene (SEK 30 000,-). Likeledes har vi fått bevilget midler fra Länsstyrelsen Västra Götaland (SEK 25 000,-), og fra Sparebank1stiftelsen Halden.(NOK 50 000,-) til publikasjonen.

6. Taterne/romanifolket/de reisende:

Gränsland har nå fire besøksmål knyttet til denne nasjonale minoriteten: Snarsmon i Bullaren, Skojareberget i Dals Ed, Vilhelms stuga som ligger midt på riksgrensa mellom Tanum og Halden og Vilhelmsnaret i Halden.

Leder er engasjert i et arbeid med Taternes Landsforening med registrering og dokumentasjon av kulturminner knyttet til taterne i Norge. Dessuten har det vært arbeidet med arkeologisk undersøkelse av noen registrerte liggeplasser i Nedre Eiker (Drammen). Dette har utløst et arbeid med å lage informasjonsskilt for 7-8 kulturminner i dette området.

7. Utstilling:

Ingen utstillingsaktivitet i 2023.

Vertskommunene – nye samarbeidsavtaler

I 2023 gikk den treårs samarbeidsavtalen, 2021-2023, mellom vertskommunene og Ekomuseum Gränslund. 25. april hadde foreningen invitert vertskommunene til et fellesmøte på rådhuset i Halden. Vi orienterte om bakgrunnen for Ekomuseum Gränslund og hva vi arbeider med. Dessuten diskuterte framtid og grunnlaget for ny treårsavtale. Et meget positivt møte – uten at noe var bundet opp. Dagen ble avrundet med en båttur med MS Tista (i regnvær) på Iddefjorden og besøk i Monolittbruddet. Det ble servert lunsj om bord etterfulgt av kaffe og kringle på hjemturen.

Monolittbruddet med traverskran og deler av hoggeskuret. Bak ser vi kopien av granittblokka som ble fraktet til Frognerparken. Foto: Svein Norheim

Samarbeidsavtalen definerer hvilket ansvarsområde vertskommunene har og hva som er Økomuseum Grenselands ansvar. Vertskommunene er: Dals Ed, Tanum, Strömstad og Halden.

Kommunene har ansvaret for vedlikehold og for å bære kostnader ved opparbeidelse av nye omforente besøksmål. Økomuseum Grenseland har ansvar for å planlegge vedlikeholdet av eksisterende besøksmål (skal meldes vertskommunene i løpet av mars måned hvert år). Økomuseum Grenseland har også ansvaret for å utvikle nye besøksmål, og disse skal være godkjent av den enkelte vertskommune.

Foruten bevilgning av driftsmidler fra vertskommunene har vi også fått bevilgninger fra Länsstyrelsen Västra Götaland for 2022 og 2023 og Viken fylkeskommune har bevilget midler for 2023 (bevilger for ett og ett år).

Samarbeidsavtaler 2024-2026: Forsommeren 2023 presenterte vi forslaget til nye samarbeidsavtaler 2024-2026 med vertskommunene sammen med det nye arbeidsprogrammet for samme periode.

- **Strömstads kommun** reagerte raskt og foreslo å slå sammen den årlige bevilgningen til drift med en fast sum for vedlikehold av besøksmålene i kommunen – totalt SEK 50 000,-. Avtalen er undertegnet.
- **Tanums kommun** har ønske om å fri seg fra ansvaret for vedlikeholdet av Holkekärrens skans, men fortsatt vil de bevilge driftsmidler. Ekomuseum Gränsland har tilbudt seg å vedlikeholde besøksmålet mot en kompensasjon for brukt tid til timesats for frivillig arbeid (tilsvarende for norsk side). Det viste seg at Tanums kommun allerede før vi ble underrettet hadde sagt opp avtalen med grunneier (gjeldende fra 1. januar 2024). Vi er i prosess med Tanums kommun om saken.
- **Dals Eds kommun** har undertegnet avtalen.
- **Halden kommune** har ved årsskiftet fortsatt ikke tatt noen avgjørelse. Grunnet store underskudd for 2023 i kommunen, gjennomgår de alle utgifter og avtaler. Vi har gitt innspill om det viktige samarbeidet mellom kommunene som Økomuseum Grenseland utgjør, og viktigheten av det arbeidet vi gjør med å synliggjøre den felles kulturhistorien i grenseregionen.

Arrangement

- **16. januar. Kl. 1830:** Monolittens historie. Fredrikshalds Teater
- **Søndag 26. mars. Kl. 1200:** ÅRSMØTET – Berby herregård
- **Torsdag – lørdag 4.-6. mai:** Hallevägen
- **Lørdag 10. juni:** Utflukt i Grenseland – vi besøker Dalsland. Samkjøring med privatbiler. I samarbeid med Historieforeningen Haldens Minder. Omvisning på Kanalmuseet på Håverud. Besøk på Dalslands Konstmuseum på Upperud.
- **Lørdag 2. september:** MONOLITTRUDET – Granittindustrien ved Iddefjorden.
Arrangementet ble avlyst!
- **Søndag 1. oktober:** Olsborg slott, Bullaren

Besøksmål – se Arbeidsprogram pkt. 1, 2 og 7

Økomuseum Grenselands har ved årsskiftet 33 besøksmål som årlig har besøk av mange enkeltpersoner og grupper. Vi har nå kjøpt inn fire stykker besøkstellere. Foreløpig i to monterte – på Elgåfosse og Snarsmon. Innkjøpet av besøkstellere er støttet økonomisk av Tingvallsfonden SEK 28 300,-.

Besøkstellere

Vi har kjøpt inn fire besøksteller. Foreløpig er de monterte to steder:

- **Snarsmon:**
Juli: 153. Augusti: 136. September:102 Oktober: 49 November: 48 December: 31
Totalt: 519

- **Elgåfossen:**

Halva Juni: 2581. Juli: 5338. Augusti: 4553. September: 1584. Oktober: 1131. November: 416. December: 182.

Totalt: 15.785 på 5 1/2 måneder i 2023.

Monolittbruddet som siden høsten 2021 er en del av Økomuseum Grenselands besøksmålsportefølje, har godt besøk (ved opptelling i gjestebok: ca. 5000 pr. år) og er ett av de bedre besøkte attraksjoner i Halden kommune.

*Monolittbruddet – der den store granittblokka 470 tonn ble tatt ut til Gustav Vigeland verdensberømte kunstverk «Monolitten» og som i dag troner i Norges største turistattraksjon Vigelandsparken i Oslo.
Foto: Svein Norheim.*

Svinesund er en stor attraksjon med sine flotte panoramautsikter kombinert med en spennende historie. Gamle Svinesundsbro er fredet av Riksantikvarämbetet i Sverige og Riksantikvaren i Norge i 2005. Svinesundskommittén har satt søkelyset på Svinesundsområdet og arbeider med et prosjekt som skal utrede utviklingsmuligheter for området både på svensk og norsk side av den gamle brua. Det ble søkt om et Interreg-prosjekt høsten 2023.

Vedlikehold / fornyelse av besøksmål / Nye besøksmål

Vedlikeholdsavtaler:

*Etablert med **Bullarens Hembygdsförening og Idd og Enningdalen Historielag** i 2017. De har utført vedlikehold i sine områder.*

Med de nye avtalene for vertskommunene, har disse nå ansvaret for å utføre vedlikehold eventuelt fornyelse – alt etter innmeldte behov fra Ekomuseum Gränsländ. De tre svenske kommunene har system for å kunne takle slikt vedlikehold (AME – Arbets- och miljöenheten), men det avhenger av kapasitet. Halden kommune betaler Økomuseum Grenseland for å gjøre arbeidet, og vi benytter da Ryddegruppa i Idd og Enningdalen Historielag som utførende – mot godtgjørelse etter avtalte satser. Vi melder inn til vertskommunene vedlikeholdsbehov for besøksmål i den enkelte kommune. Kommunene har ansvar for å melde tilbake om dette er realistiske mål. I avtalene med vertskommunene (treårs-perioder) har vi satt opp ønsker for eventuelle nye besøksmål.

Besøksmål Fagerholt Monumenthuggeri.

Monumenthuggeriet måtte i 2023 nedlegges. Grunneier ønsket i framtid bruke området til egen virksomhet. Vi har i flere år forsøkt å finne løsninger, men det viste seg ikke å være mulig. Dette er svært beklagelig da dette er det eneste autentiske stenhuggeriet ved Iddefjorden.

Hva skulle så skje med det tekniske utstyret? Vi søkte Sparebank1stiftelsen Halden om midler til å flytte utstyret for å mellomlagre dette til vi finner egnet sted for montering. Vi fikk tildelt NOK 400 000,-!

En av de maskiner som blir flyttet, er en kompressor. Denne er remontert i kompressorhuset på Skriverøa som Idd og Enningdalen Historielag rehabiliterer for Halden kommune. Wiresaga, Norges eldste, er også tatt ut av den bygningen den sto i, og saga er midlertidig lagret ute på området i påvente av transport. For øvrig er det en stor kran og en del mindre utstyr som skal flyttes.

Flyttearbeidet er utført av Kynningsrud – Nordic Crane, med god hjelp fra Kai Hov – styremedlem i IEH og tidligere ansatt hos Kynningsrud.

*Fagerholt Monumenthuggeri – Krana til venstre og wiresaghuset til høyre.
Foto: Lars Erik Hammar*

*Wiresaga er tatt hut av saghuset og satt midlertidig inn til krana – som også skal flyttes.
Foto: Svein Norheim*

Skiltstativer – utstyr

Vi har nå et visst lager av utstyr til informasjonsskiltene. Selve skiltstativene lages etter behov.

Formidling. Utstillinger

Ekomuseum Gränslands vandretstilling ”Riksgränsen följer bäcken” er tilgjengelig for bruk. Vi slå gjerne et slag for denne utstillingen. Selv om det er mange år siden den ble produsert, er den både praktisk og vakkert laget. Korte historier om 11 personer fra grenseområdet – gjennom 400 år. I dag 12 utstillingsmontre.

Hjemmeside

– se Arbeidsprogram pkt. 3.

www.ekomuseum-gransland.org / www.okomuseum-grensland.org

Nye hjemmesider ble presentert på årsmøtet i 2018. De 33 besøksmålene (årsskiftet 2022-23) er organisert alfabetisk på svensk og norsk side. Til hvert besøksmål er det beskrivelse/historiske tekster foruten et stort antall bilder – både gamle og nye. Tekstene revideres ved behov. Til hvert besøksmål er det en tilhørende kartfesting. Tekstmaterialet ligger i en PDF-fil som kan skrives ut. Alle sider ligger samlet i en *felles PDF-fil*. Pr. i dag utgjør tekstene 124 siders historisk tekst. Denne finner vi under hovedoppslaget «Mer» og «Om oss».

Det er også laget en mappe der vi legger ut historisk grenserelatert materiale, men som ikke er en del av Økomuseum Grenselands besøksmålsportefølje – som f.eks. «Svenskegravene» (krigen 1808), og middelalderborger/slott i Bohuslän. Denne mappen er nå flyttet fram på forsida: «*Historier fra grenselandet*». Endelig finnes en mappe der vi kan finne dokumenter knyttet til Ekomuseum Gränslands tidligere drift og de siste års årsberetninger, regnskap og arbeidsprogram. Per Forstrøm, Halden er dataansvarlig for hjemmesiden og er den som oppdaterer og legger ut nytt materiale.

Nettbutikk: Det er opprettet en nettbutikk der det tilbys lokalhistorisk litteratur fra grensetraktene. I første omgang var det publikasjoner fra Økomuseum Grenseland. Høsten 2020 utvidet vi dette til også innbefatte publikasjoner fra Idd og Enningdalen Historielag og fra Fortidsminneforeningen i Østfold. Men her er det mulig for flere å tilby sine publikasjoner.

Facebook-side

<https://www.facebook.com/SmaaveienesKulturminner>

Her legges ut alt relevant materiale som har med historie og kulturminner i grenseområdet – eget produsert eller som vi deler fra andre Facebook-oppslag med innhold som kan være av interesse for våre følgere.

Prosjekter:

➤ **Föreningen Granitkusten:** <https://www.granitkusten.com/>

Prosjektet Granitkusten ble i løpet av året omorganisert som en forening.

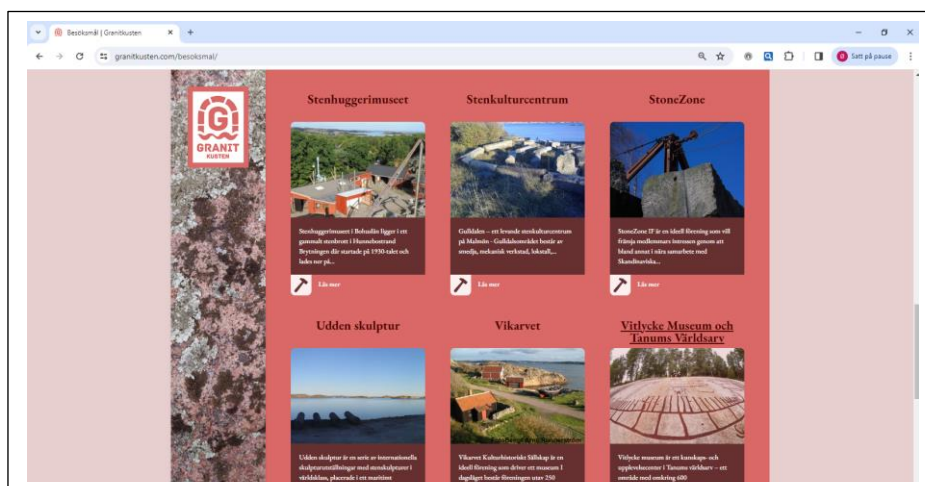
Foreningen skal:

Dokumentera, informera, initiera och stödja aktiviteter samt sprida kunskapen om den bohuslänska graniten i konst, natur och kulturarv.

- Öka samverkan mellan kommuner och föreningar.
- Öka samverkan mellan medlemsföreningarna.
- Driva kunskapsutveckling och marknadsföring.
- Öka intresset för lokalhistoria i alla generationer.

Ekomuseum Gränsland er medlem av Föreningen Granitkusten.

Se hemsida: www.granitkusten.com

Berättarbänk på Draget, Bohus Malmön

«En berättarbänk är en stenbänk av granit kombinerad med en tredelad informationstavla där vänstersidan beskriver granitkusten i generella termer, mitten har en karta med sevärda platser som har med granit att göra och till höger finns material som handlar om platsen där tavlan står.

Eftersom det finns mer att berätta än vad som finns plats för på tavlorna, leder QR-koder som man läser av med en smartphone på tavlorna till Internetsidor som berättar mer, bl.a. ljudfiler med berättelser.

Berättarbänken på Bohus Malmön.

”Stenbänken” på Draget är en nio ton tung s.k. varg, en misslyckad kvarnsten avsedd för maskiner som förr malde träflis till pappersmassa. Sådana levererades till pappersindustrier både i Sverige och utomlands i stora antal. Den tål att sitta på och ta en fika medan man lyssnar till berättelserna!

Innvielsen av ”Berättarbänken” og informasjonsskilt på Bohus Malmön.

➤ **Norsk-svensk samverkan - natur och kulturvården Gamla Svinesundsbron; - en förstudie; Interreg-prosjekt**

Förstudiens mål

Det övergripande målet är att skapa ett internationellt attraktivt besöksmål som tillgängliggör Svinesundsbron och områdets kulturhistoria för besökare. Projektets mål på vägen dit är att undersöka förutsättningar, hinder och potential för att i kommande steg kunna attrahera en lämplig, inte minst hållbar, företagsetablering/investering inom besöksnäringen.

Detta för att lyfta både natur- och kulturvården runt gamla Svinesundsbron, på båda sidor av gränsen.

De långsiktiga effekterna är fler besökare som får del av det gemensamma norsk-svenska kulturarvet, en eftersatt plats som blir attraktiv, möjliggör fler arbetstillfällen och näringslivsutveckling i området.

En satsning på Svinesundsbroområdet kan lyfta hela klustret av kulturhistoriska besöksmål längs gränsen.

Styringsgruppe

Cecilia Nilsson; daglig leder Svinesundskommitten

Linnea Grimstedt; kulturstrateg, Fyrbodals kommunalförbund

Mats Herklint; länsantikvarie, Kulturmiljöenheten Länsstyrelsen VG

Björn Ohlén; platsutvecklare, Förvaltningen för kulturutveckling/VGR

Richard Holm; näringslivsutvecklare, Strömstad kommun

Gina Finsrud; samfunnsavdelningen/Prosjektleder Halden

Lise Antonsen; rådgiver kultur, Halden kommune

Christian Hintze Holm chef kulturarv, Viken fylkeskommune

Svein Norheim; ordförande, Ekomuseum Gränsland

Rapport for forstudien er levert til de bevilgende instansene - Fyrbodals kommun og Interreg.

Høsten 2023 ble det sendt inn søknad til Interreg om et hovedprosjekt.

Svinesund 1790-tallet. Kobberstikk stukket av Haas etter maleri av CA Lorentzen.

- **Taternes Landsforening – registrering og dokumentasjon av taternes kulturminner.**
Svein Norheim deltar i arbeidet. (se kapittel Arbeidsprogram pkt. 6).
- **Stenens Hus – prosjekt for etablering av et senter med fokus på natursten.**
Vi fulgte arbeidene første halvår. Deretter har *Ekomuseum Gränsländ* trukket seg fra arbeidet.
- **Historiske vandreruter – Hallevägen**
Tistedalens Friluftslag (TFL) har tatt initiativet til å etablere en vandrerute fra Rävmarken til Halden. Denne skal gå i fotsporene til rävmarkingene på deres handelsreiser til Halden. Prosjektet er økonomisk støttet av Den norske Turistforening i samarbeid med Riksantikvaren. Prosjektet er i samarbeid med Dals Eds kommun, Naturvårdsverket, Halden kommune, Fredriksten festning. Idd og Enningdalen Historielag og Økomuseum Grenseland.
Vandreruta skal åpnes i mai 2023.
Se kapittel Oppfølging av arbeidsprogram pkt. 2.
Prosjektet er avsluttet.

Kontaktmøte mellom Ekomuseer i Sverige (og Norge)

Ekomuseum Bergslagen inviterte hløsten 2023 til et digitalt møte med ekomuseer i Sverige. De som var invitert til møtet var:

- Ekomuseum Grenseland
- Emåns Ekomuseum
- Ekomuseum nedre Ätradalen
- Kulturvägen Ekomuseum Västergötland
- Ekomuseum Husbyringen
- Ekomuseum historisk skogsexport från Kalix älvdal, via Kalix kommun
- Ekomuseum Bergslagen

Det var første gang det ble holdt et møte for den gruppa.

Hver enkelt presenterte seg og fortalt hvordan og med hva de arbeidet. Det ble også sett på hvilke utfordringer den enkelte organisasjon har – til dels helt ulike utfordringer.

Det ble enighet om flere kontaktmøter framover.

Bidragstere - økonomi

Følgende bidrar med årlig økonomisk støtte:

Driftsmidler:

Dals-Eds kommun (5 000)

Tanums kommun (15 000)

Strömstads kommun (20 000)

Halden kommune (40 000)

Vedlikehold av besøksmål

Strömstads kommun og Halden kommune har bidratt økonomisk til vedlikeholdsarbeid og fornyelse – henholdsvis SEK 25 000 og NOK 12 327

Prosjektmidler:

- Länsstyrelsen Västra Götaland: SEK 25 000 (pr. år for 2022 og 2023)
- Viken fylkeskommune: NOK 22 000 (2023).
- Stiftelsen Clara Lachmanns fond SEK 30 000 (til publikasjon om Karl XIIIs kulturminner) (midlene er utbetalt og regnskapsført på tidligere regnskap).
- Sparebank1stiften Halden har bevilget NOK 50 000 til publikasjonen om Kari XII (utbetales når prosjektet er ferdigstilt).
- Sparebank1stiftelsen har bevilget NOK 400 000,- til flytting av teknisk utstyr fra Fagerholt Monumenthuggeri (utbetales stykkevis når større utgifter påløper)
- Tingvallsfonden har bevilget SEK 28 300,- til innkjøp av besøkstere.

Økonomien

Økomuseum Grenseland/Ekomuseum Gränsland har to bankforbindelser: Berg Sparebank, Halden og Sparbanken Tanum. Det føres to regnskap – ett for hvert land. Da leder og kasserer sitter på norsk side er det oftest mest praktisk at innkjøp gjøres på norsk side. Dermed blir forbruket større i det norske regnskapet. I regnskapene vil man da kunne se at det tidvis overføres penger mellom kontoene – i 20223ble det overført SEK 130 000 fra svensk konto til norsk konto.

Medlemsorganisasjoner

Økomuseum Grenseland hadde i 2023 fjorten (14) medlemsorganisasjoner.

Svensk side:

- 1: Bullarens Hembygdsförening
- 2: Dals Eds Hembygdsförening
- 3: Föreningen Norden Bengtsfors-Dals Ed
- 4: Föreningen Norden Norra Bohuslän
- 5: Hogdals Hembygdsförening
- 6: Rävmarkens Byalag
- 7: Skee Sockens Hembygdsförening
- 8: Strömstads Historieförening
- 9: Museiförening/Strömstads Museum
- 10: Föreningen Krokstrand Folkets Hus

Norsk side:

- 11: Foreningen Norden Halden
- 12: Idd og Enningdalen Historielag
- 13: Historielaget Haldens Minder
- 14: Berg, Rokke og Asak Historielag

Halden/Dals Ed/Tanum/Strömstad
2024-02-22

Hans-Inge Sältenberg

Thomas Marthinsson

Svein Norheim

Bjarne Andersen

Carina Halmberg

Gjertrud Axelsson